

Warszawa, 21 kwietnia 2022 roku

Sprawa: pismo znak: SIB/57/2022/MM
dotyczące aktualizacji wartości
środków trwałych

Znak sprawy: DWR5.5101.33.2022

Kontakt: Małgorzata Czupryńska
tel. +48 22 694 34 02
e-mail:
malgorzata.czuprynska@mf.gov.pl

Mieczysław Grodzki
Prezes Zarządu
Krajowa Rada Spółdzielcza

Szanowny Panie Prezesie,

odnosząc się do Państwa pisma Ministerstwo Finansów uprzejmie przedstawia poniższe wyjaśnienia.

Obowiązujący stan prawny w zakresie aktualizacji wartości środków trwałych

Zgodnie z art. 31 ust. 3 ustawy o rachunkowości wartość początkowa i dotychczas dokonane od środków trwałych odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe mogą, na podstawie odrębnych przepisów, ulegać aktualizacji wyceny.

Zasady aktualizacji wyceny środków trwałych na gruncie podatków dochodowych reguluje art. 22o ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (dalej: ustawa PIT) oraz art. 15 ust. 5 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych (dalej: ustawa CIT).

Zgodnie z art. 22o ustawy PIT, minister właściwy do spraw finansów publicznych określa, w drodze rozporządzenia, tryb i terminy aktualizacji wyceny środków trwałych, o których mowa w art. 22a, wartości początkowej składników majątku, o której mowa w art. 22d ust. 1, kwoty określonej w art. 22g ust. 10 do obliczenia wartości początkowej spółdzielczego prawa do lokalu użytkowego, jednostkowej ceny nabycia części składowych i peryferyjnych, o których mowa w art. 22g ust. 17, oraz wartości początkowej środków trwałych, o której mowa w art. 22j ust. 1 pkt 1 lit. a i b, jeżeli wskaźnik wzrostu cen nakładów inwestycyjnych w okresie trzech kwartałów w roku poprzedzającym rok podatkowy w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego przekroczy 10%. Wskaźniki wzrostu cen nakładów inwestycyjnych ogłasza

Prezes Głównego Urzędu Statystycznego w odstępach kwartalnych.

Z kolei zgodnie z art. 15 ust. 5 ustawy CIT minister właściwy do sprawy finansów publicznych określa, w drodze rozporządzenia, tryb i terminy aktualizacji wyceny środków trwałych, o których mowa w art. 16a ust. 1 i 2 pkt 1-3, wartości początkowej składników majątku, o której mowa w art. 16d ust. 1, jednostkowej ceny nabycia części składowych i peryferyjnych, o których mowa w art. 16g ust. 13, oraz wartości początkowej środków trwałych, o której mowa w art. 16j ust. 1 pkt 1 lit. a i b, jeżeli wskaźnik wzrostu cen nakładów inwestycyjnych w okresie trzech kwartałów w roku poprzedzającym rok podatkowy w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego przekroczy 10%.

Zgodnie z art. 15 ust. 5b ustawy CIT wskaźnik wzrostu cen nakładów inwestycyjnych ogłasza Prezes Głównego Urzędu Statystycznego w odstępach kwartalnych.

Aktualizacja wyceny środków trwałych miała miejsce w 1995 r. w związku z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 20 stycznia 1995 r. w sprawie amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, a także aktualizacji wyceny środków trwałych (Dz.U. z 1995r. nr 7, poz. 34).

Regulacje w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia budynków rolniczych

W odniesieniu do obowiązkowego ubezpieczenia budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego od ognia i innych zdarzeń losowych, zwanego dalej „ubezpieczeniem budynków rolniczych”, art. 13 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (dalej: ustawa o ubezpieczeniach) stanowi, że w obowiązkowych ubezpieczeniach mienia odszkodowanie wypłaca się w kwocie odpowiadającej wysokości szkody, nie większej jednak od sumy ubezpieczenia ustalonej w umowie. Zgodnie art. 70 ustawy o ubezpieczeniach, sumę ubezpieczenia ubezpieczający ustala z zakładem ubezpieczeń odrębnie dla każdego budynku rolniczego i może ona odpowiadać wartości:

- 1) rzeczywistej tego budynku, przez którą rozumie się wartość w stanie nowym w dniu zawarcia umowy, pomniejszoną o stopień zużycia budynku;
- 2) nowej – w odniesieniu do budynków nowych oraz takich, których stopień zużycia w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia nie przekracza 10%.

W przypadku budynków innych niż wymienionych w punkcie 2, suma ubezpieczenia może być ustalona na podstawie cenników stosowanych przez zakład ubezpieczeń do szacowania wartości budynków.

Jednocześnie, w myśl art. 71 ustawy o ubezpieczeniach, zakład ubezpieczeń jest obowiązany do aktualizacji wartości budynków przyjętych do ubezpieczenia, nie częściej jednak niż w okresach rocznych, w przypadku gdy zmiany cen materiałów budowlanych i kosztów robocizny oraz innych materiałów spowodowały podwyższenie lub obniżenie wartości budynków co najmniej o 20%. Zaktualizowana wartość budynku stanowi podstawę ustalenia nowej sumy ubezpieczenia.

Według art. 68 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach, wysokość szkody w ubezpieczeniu budynków rolniczych ustala się, z uwzględnieniem art. 69, na podstawie cenników stosowanych przez zakład ubezpieczeń w każdym przypadku niepodjęcia odbudowy, naprawy lub remontu

budynku albo na podstawie kosztorysu wystawionego przez podmiot dokonujący odbudowy lub remontu budynku, odzwierciedlającego koszty związane z odbudową lub remontem, określone zgodnie z obowiązującymi w budownictwie zasadami kalkulacji i ustalania cen robót budowlanych - przy uwzględnieniu dotychczasowych wymiarów, konstrukcji, materiałów i wyposażenia; jeżeli suma ubezpieczenia została ustalona według wartości rzeczywistej, uwzględnia się również faktyczne zużycie budynku od dnia rozpoczęcia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń do dnia powstania szkody. Jak z kolei stanowi art. 69 ustawy o ubezpieczeniach, wysokość szkody w budynkach rolniczych zmniejsza się o wartość pozostałości, które mogą być przeznaczone do dalszego użytku, przeróbki lub odbudowy oraz zwiększa się w granicach sumy ubezpieczenia o udokumentowane koszty uprzątnięcia miejsca szkody w wysokości do 5% wartości szkody.

Należy również zauważyć, że w myśl art. 68 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniach, zakład ubezpieczeń jest obowiązany do corocznego aktualizowania cenników stosowanych do ustalania wysokości szkody w przypadku niepodejmowania odbudowy, naprawy lub remontu budynku.

Wnioski

Środki trwałe – w myśl art. 28 ust. 1 pkt 1 ustawy o rachunkowości – wyceniane są według cen nabycia lub kosztów wytworzenia, lub wartości przeszacowanej (po aktualizacji wyceny środków trwałych, o której mowa powyżej), pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe, a także o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości (według tzw. kosztu historycznego).

Powyższa wycena wartości środków trwałych, w tym ich aktualizacja przeprowadzana jest na potrzeby ustawy o rachunkowości, m.in. sporządzenia sprawozdania finansowego zgodnie z zasadami rachunkowości. Jeżeli jednostka uzna, iż informacja w istotny sposób może wpłynąć na ocenę sytuacji majątkowej i finansowej oraz wynik finansowy, może ujawnić tę informację w sprawozdaniu finansowym w dodatkowych informacjach i objaśnieniach. Przykładem takiej informacji może być wartość rynkowa nieruchomości zaliczonych do środków trwałych.

Zatem ustawa o rachunkowości nie reguluje wyceny środków trwałych na potrzeby ubezpieczenia majątku jednostki. Zawarcie umowy ubezpieczenia należy do zakresu umownych stosunków cywilnoprawnych pomiędzy stronami a podstawa do ustalenia ubezpieczenia wynika z zawartych umów oraz regulacji dotyczących ubezpieczeń, a nie z przepisów ustawy o rachunkowości.

Jednocześnie informujemy, że Ministerstwo Finansów nie prowadzi prac zmierzających do dokonania aktualizacji wyceny środków trwałych zważywszy na obowiązujące w tym zakresie regulacje prawne przedstawione powyżej.

Podstawa prawna

1. Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217, z późn. zm.)
2. Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1128, z późn. zm.)
3. Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2021

r. poz. 1800, z późn. zm.)

4. Ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 621)

Z wyrazami szacunku

Dyrektor
Departamentu Efektywności Wydatków Publicznych
i Rachunkowości

Joanna Stachura

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/

Do wiadomości:

1. Stanisław Stec, Prezes Zarządu Związku Rewizyjnego Spółdzielczości Rolniczej w Poznaniu
2. Łukasz Zbonikowski, Prezes Zarządu Krajowego Związku Rewizyjnego Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych w Warszawie